

Metodické usmernenie
Úseku bankového dohľadu Národnej banky Slovenska
zo 4. októbra 2005 č. 4/2005

k vyplňaniu vybraných riadkov hlásení k Opatreniu NBS č. 3/2004
o likvidite bánk a pobočiek zahraničných bánk

Účel metodického usmernenia

Podľa § 32 ods. 5 a § 42 ods. 2 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) banky a pobočky zahraničných bánk Národnej banky Slovenska predkladajú „Hlásenie o aktuálnej zostatkovej dobe splatnosti aktív a pasív“ (ďalej len „Hlásenie č. 1“), ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 1 Opatrenia NBS č. 3/2004 o likvidite bánk a pobočiek zahraničných bánk a o postupe riadenia likvidity bánk a likvidity pobočiek zahraničných bánk (ďalej len „opatrenie“) a „Hlásenie o odhadovanej dobe splatnosti aktív a pasív“ (ďalej len „Hlásenie č. 2“), ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 2 opatrenia. Cieľom tohto metodického usmernenia je určiť jednotné pravidlá, ktorými sa budú riadiť banky a pobočky zahraničnej banky pri vyplňovaní vybraných riadkov hlásení k opatreniu.

Toto metodické usmernenie je zaradené do kategórie „**Meranie a kontrola rizík**“.

Obsah metodického usmernenia

- A: Vykazovanie opravných položiek (body 1 a 2)
- B: Vykazovanie zostatkových splatností pohľadávok a záväzkov voči klientom (body 3 až 5)
- C: Vykazovanie cenných papierov (body 6 až 9)
- D: Vykazovanie vlastných zdrojov (body 10 a 11)
- E: Vykazovanie poskytnutých a prijatých kolaterálov (vecné zabezpečenie) a záruk (body 12 až 17)
- F: Vykazovanie derivátov (bod 18)
- G: Vykazovanie spotových a termínových obchodov a opcí (body 19 až 22)
- H: Vykazovanie príslužov o poskytnutí a prijatí úveru (bod 23)

A: Vykazovanie opravných položiek

1. Podľa vysvetliviek na vyplňanie hlásení uvedených v prílohe č. 3 k opatreniu sa údaje v jednotlivých stĺpcoch Hlásenia č. 1 a Hlásenia č. 2 uvádzajú v čistej hodnote, t. j. po zohľadnení oprávok a opravných položiek.

2. V prípade tvorby opravných položiek k portfóliu štandardných pohľadávok a štandardných pohľadávok s výhradou podľa opatrenia Národnej banky Slovenska č. 13/2004 o zatriedovaní majetku a záväzkov bánk a pobočiek zahraničných bánk, o úprave ich ocenenia, o tvorbe a rušení rezerv a s tým súvisiacich hláseniach sa aktíva portfóliá okrem splátok, ktoré sú v omeškaní, rozpisujú v Hlásení č. 1 a Hlásení č. 2 podľa zostatkovej splatnosti v hrubej hodnote a opravné položky vytvorené k týmto portfóliám pohľadávok sa zaraďujú do stĺpca 10 hlásenia so záporným znamienkom. V prípade, že splátky štandardných

pohľadávok a štandardných pohľadávok s výhradou sú v omeškaní, sa banka alebo pobočka zahraničnej banky (ďalej len „pobočka“) riadi bodom 9 prílohy č. 3 opatrenia.

B: Vykazovanie zostatkových splatností pohľadávok a záväzkov voči klientom

3. Na základe bodu 5 prílohy č. 3 opatrenia do stĺpca 10 sa v Hlásení č. 1 a Hlásení č. 2 vykazujú iba tie pohľadávky a záväzky voči klientom, ktorých časová splatnosť nie je špecifikovaná, nemajú splatnosť, alebo ak ich členenie z hľadiska zostatkovej doby splatnosti nie je možné. Výnimkou sú splátky štandardných pohľadávok a štandardných pohľadávok s výhradou, ktoré sú v omeškaní, a hodnoty neštandardných, pochybných a stratových pohľadávok na základe bodu 9 prílohy č. 3 opatrenia. Tieto sú v Hlásení č. 1 uvedené v stĺpci 10 a v Hlásení č. 2 môžu byť podľa adekvátne podloženého odhadu banky uvedené aj v iných stĺpcoch. Toto ustanovenie sa týka aj prípadu štandardných pohľadávok, kde nie je načas splatená posledná splátka, alebo pohľadávok s dohodnutou jednorazovou splátkou, pričom klient s jej úhradou mešká.

4. V ostatných prípadoch sa pohľadávky a záväzky voči klientom v oboch hláseniach zaraďujú podľa ich zostatkovej splatnosti a nie do stĺpca 10, a to aj v prípade pohľadávok, ak banka alebo pobočka plánuje hneď, ako bude pohľadávka splatená, poskytnúť tieto prostriedky ďalšiemu klientovi. V tomto prípade však možno túto skutočnosť zohľadniť v Hlásení č. 2 zaradením pohľadávky do pásiem s dlhšou splatnosťou, než by zodpovedalo aktuálnej zostatkovej dobe splatnosti, nie však medzi nešpecifikované.

5. Pripísanie štátnej prémie klientom sa vykazuje v riadku 19 v oboch hláseniach.

C: Vykazovanie cenných papierov

6. V Hlásení č. 1 sa všetky dlhové cenné papiere, ktorých zostatkovú dobu splatnosti možno určiť a na ktoré nie je zriadené záložné právo, zaraďujú podľa ich zostatkovej doby splatnosti.

7. Cenné papiere (dlhové aj majetkové), na ktoré je zriadené záložné právo, sa vykazujú v r. 12 hlásenia podľa zostatkovej doby splatnosti záväzku banky, ktorý zabezpečujú, na základe bodu 6 prílohy č. 3 opatrenia. V prípade, že sa jedná o dlhové cenné papiere, ktorých splatnosť je kratšia ako splatnosť záväzku, ktorý zabezpečujú, sa zaraďujú podľa tejto kratšej doby ich vlastnej splatnosti.

8. Nakúpené hypotekárne záložné listy, na ktoré nie je zriadené záložné právo, sa uvádzajú v r. 10 (ostatné dlhové cenné papiere) v oboch hláseniach.

9. Hlásenie č. 2 sa vypracúva podľa základného scenára (§ 14, ods. 2 opatrenia) a základným scenárom sa rozumie bankou očakávaný vývoj podmienok súvisiacich s likviditou (§ 8 ods. 2 opatrenia). Preto sa cenné papiere v Hlásení č. 2 zaraďujú podľa bankou predpokladaného peňažného toku, teda podľa jej zámeru cenné papiere predať a nie podľa ich likvidnosti. Podľa § 7 ods. 2 opatrenia je banka alebo pobočka povinná určiť systém diskontov, ktoré budú odrážať trhové riziko súvisiace s rýchlym odpredajom jednotlivých aktív. Tieto diskonty spôsobia zníženie hodnoty cenných papierov vykázaných v Hlásení

č. 2 oproti zníženiu hodnoty riadku č. 24 tohto hlásenia na základe bodu 11 prílohy č. 3 opatrenia. Tým zostane zachovaná rovnosť aktív a pasív v rámci Hlásenia č. 2, nie však rovnosť so súvahou a Hlásením č. 1.

D: Vykazovanie vlastných zdrojov

10. Zostatok účtu ziskov a strát sa vykazuje v stĺpci 10 v oboch hláseniach z toho dôvodu, že jeho časová splatnosť nie je špecifikovaná resp. nemá splatnosť z hľadiska likvidity.

11. Oceňovacie rozdiely z ocenenia cenných papierov určených na predaj účtovaných do vlastného imania sa vykazujú v stĺpci 10 v oboch hláseniach z dôvodu, že ide o nerealizované zisky resp. straty, ktoré sa realizujú v momente predaja predmetných cenných papierov.

E: Vykazovanie poskytnutých a prijatých kolaterálov a záruk

12. V oboch hláseniach sa uvádzajú iba finančné kolaterály a záruky. Za finančný kolaterál sa považujú najmä hotovostné nástroje, cenné papiere a kreditné deriváty, nie však nehnuteľnosti alebo hnutel'ný hmotný a nehmotný majetok.

13. V prípade, že vykazujúca banka alebo pobočka prijala zabezpečenie pohľadávky, ktoré má podobu záložného práva na cenné papiere zriadeného v prospech vykazujúcej banky alebo pobočky, táto sa uvádza v oboch hláseniach v riadkoch č. 35 až 38. V prípade prevodu cenného papiera prijatého ako zabezpečenie (napr. zabezpečovacím prevodom cenného papiera) v rámci repo obchodu na inú osobu, takéto cenné papiere sa v hláseniach nevykazujú.

14. Riadky č. 33 až 36 resp. 43 až 44 a č. 47 v oboch hláseniach zahŕňajú aj Národnú banku Slovenska a zahraničné emisné banky. Záruky prijaté od štátu sú tiež predmetom vykazovania.

15. Členenie kolaterálov prijatých v repo obchodoch na záväzky voči bankám alebo voči klientom sa uskutočňuje na základe ručiteľa a nie dlžníka.

16. V Hlásení č. 1 sa kolaterály vykazujú podľa zostatkovej doby splatnosti príslušného obráteného repo obchodu (napr. pokladničné poukážky Národnej banky Slovenska získané v obrátenom repo obchode s Národnou bankou Slovenska, ktoré vyhovujú súčasne aj bodu 13 tohto metodického usmernenia, sú vykázané v riadku č. 36 tohto hlásenia podľa zostatkovej doby splatnosti príslušného obráteného repo obchodu).

17. V Hlásení č. 2 sa kolaterály zaraďujú podľa adekvátne podloženého odhadu banky alebo pobočky v základnom scenári podľa § 8 opatrenia. V prípade, že banka alebo pobočka neočakáva ich realizáciu, ich zaraďí do stĺpca 10 tohto hlásenia. V opačnom prípade, ak banka alebo pobočka predpokladá ich realizáciu, zaraďí ich do časového pásma, na ktoré sa tento predpoklad viaže.

F: Vykazovanie derivátov – súvahová časť

18. Reálne hodnoty derivátov zaúčtované v bilancii sa v Hlásení č. 1 zaraďujú do nešpecifikovaných položiek

G: Vykazovanie spotových a termínových obchodov a opcí – podsúvahová časť

19. Opcie sa v podsúvahovej časti oboch hlásení na základe bodu 10 prílohy č. 3 opatrenia nevykazujú, vykazuje sa iba ich kladná alebo záporná reálna hodnota v rámci súvahovej časti hlásení.

20. Z termínových operácií sa v oboch hláseniach uvedú iba tie, u ktorých dochádza k výmene podkladového nástroja na základe bodu 10 prílohy č. 3 opatrenia. Za podkladový nástroj sa považuje aj výmena finančných tokov, najmä keď sú finančné toky v rôznych menách.

21. Pohľadávky a záväzky zo spotových operácií sa v podsúvahovej časti oboch hlásení uvedú všetky.

22. V Hlásení č. 1 sa pri vykazovaní spotových a termínových operácií podsúvahové pohľadávky a záväzky z týchto obchodov zaraďujú do jednotlivých dôb splatnosti podľa dátumu vysporiadania, ak ide o peňažný tok, resp. podľa zostatkovej splatnosti podkladového nástroja, ak ide o podkladový nástroj, ktorý nie je peňažným tokom (napr. cenný papier pri termínovom obchode pred dátumom vysporiadania).

H: Vykazovanie prísľubov o poskytnutí a prijatí úveru

23. Prísľuby na poskytnutie, resp. prijatie úveru sa do jednotlivých časových pásiem zaraďujú podľa doby, kedy banka alebo pobočka predpokladá poskytnutie, resp. prijatie tohto úveru. Pritom sa nezohľadňuje doba splatnosti daného úveru. Tento princíp platí pre obidve hlásenia, pričom by sa v Hlásení č. 2 mohla zohľadniť informácia o tom, aká časť a dokedy sa týchto prísľubov prijalo resp. poskytlo na základe skúseností banky alebo pobočky.

V Bratislave, 4. októbra 2005

Milan Horváth v. r.
vrchný riaditeľ
úseku bankového dohľadu